

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítanak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A Tűzoltó-egylet ujraszervezése.

Székelyudvarhely, május 15

A székelyudvarhelyi Tűzoltó-egyletet utolérte a humánus egyletek közös sorsa: kiment divatból. Amilyen nagy hü-hóval, azonban kétségbevonhatatlan ügyszeretettel annak idején megállapították, éppen olyan mértékben esett irányában az érdeklődés, amíg egy pár évvel ezelőtt eljutott az a 0 fokra. Hiában volt meg a benmaradt vezetőkben a kitartás, a buzgalom, — minden fejlődés megtörtött a társadalom közömbösségén. Azon a társadalomén, mely az egyesülettől vészben mindent kívánt, azonban annak fejlesztésére, erkölcsi támogatására soha egy pillanatig sem gondolt.

És ebben legfőként a polgárság színe-java és az intelligens osztály a hibás, mely vagy sehogy, vagy alig vett részt a tűzoltóság munkájában, sőt — szomorú tapasztalatok bizonyossága szerint — a vész perczeiben annak fáradtságos munkáját bizonyos kárörömmel kísérte. A két koronás adó lefizetésével felmentve érezi magát minden épkézláb fiatal ember ezen legnemesebb, bár legnehezebb társadalmi kötelezettség alól. Innen vannak azután azok a kölcsönös szemrehányások, melyek itt minden tűzvészre kísérnek.

Tűzvész ugyan mindig lesz, a meddig a világ csak állni fog, de a modernebb közigazgatás, e megelőző tűzrendészet és a tűzoltás

technikájának fejlettsége oly eszközöket adnak kezeinkbe, melyekkel a tűzvészt és tűzkárt a lehető legszűkebb korlátok közé szoríthatjuk.

Sajnos úgy a tűzrendészet, mint pedig a tűzoltás szervezetében nyugati szomszédainkhoz képest nagyon hátra vagyunk.

Első és elkerülhetetlen conditio sine qua non a tűzrendészetnek törvényben való oly szabályozása, mely az összes idevágó kérdéseket felölelné.

A törvényes szabályozás elve legyen a kérdést társadalmi uton hatósági ellenőrzés mellett megoldani, ahol lehet, megoldani, ahol kell.

Egy-egy nagyobb tüzeset után a közönség melegen szokott érdeklődni a tűzoltóság iránt, sőt kész azt anyagi bizonyítékokkal is tanúsítani. Ha azonban 2—3 évig tüzeset nem fordul elő, a közönség a tűzoltóság létezéséről megkezd feledkezni és könnyen nélkülözhetőnek tartja. Mivel azonban az érdeklődés ébrentartása céljából nem tarthatnak a tűzoltóságok maguknak konvencziós gyujtogatót, aki meghatározott időközökben tüzeket rendezzen, kell hogy készenlétüket és nélkülözhetetlen voltukat a legkisebb baleset alkalmával is bizonyítsák.

Szükséges lenne, hogy minden törvényhatóság területén legyen egy vármegyei (városi) tűzfelügyelő, kinek a falusi tűzfelügyelők legyenek alárendelve. Akinek kötelessége legyen többszöri körutak által a megelőző tűzrendészet megfelelő állapotáról, a tűzoltószerek jókarban tartásáról és a tűzoltóságok begyakorlottságáról

meggyőződést szerezni. A belügyminiszteriumban alkotandó tűzrendészeti osztály szakközege lenne az Orsz. Tűzoltó-Szövetség, melybe való belépés kötelező erővel volna kimondandó. A szövetség azon rendelkezései, melyeket a belügyminiszter jóvá hagy, a tagokra nézve szintén kötelező erővel birjanak. Ezen rendelkezések főleg az együtetű szervezés, gyakorlás és felszerelésrr vonatkoznának.

A megelőző tűzrendészet intézkedéseinek mindazon szabályokat kellene magában foglalnia, melyek nagyobb tűzvészek keletkezését már eleve a lehetőségig kizárják.

Ilyen először is a tűzbiztos építkezés, ez alatt nemcsak az épület anyagát értjük, de azt is, hogy távolság és elhelyezésben mikép viszonylik a szomszéd épületekhez. A meglevő sok zsindejtetejű házat persze mind leromboltatni nem lehet, de igenis meglehet akadályozni, hogy az új épületek ne készüljenek tűzveszélyes anyagból. Megengedem, hogy egy modern község nem tesz oly költői benyomást a szemlélő kedélyére, mint egy ódon zsupfedeles, fatornáczos falucska. De bármily szép dolog is a költészet, a tűzrendészet terén nem volna helyén való neki egyéb vitális érdekeket alárendelnie.

Második főpontja a megelőző tűzrendészetnek a vízszerezés, vagyis gondoskodás arról, hogy a tűzoltóságnak minden időben, de főleg aszály idején elegendő mennyiségű víz álljon, könnyen hozzáférhető helyen rendelkezésére. A legkitűnőbbben képzett tűzoltóságot is teljesen parali-

A nő szerepe a társadalomban.

A nő szerepe szűkebb körű mint a férfié, de magasabb és minél ernyedteleből tölti be azt a helyet, amelyre a természeti kiválasztás elvénél fogva egyedül hivatott, annál bámultabbá lesz. Míg ártalmas külső hatásos lényének egységét össze nem rombolják, egész életén át a gyöngédségnek, a reális élettől különvált eszményinek a képviselője. Míg a férfinnál a teremtető erő az uralkodó, a nőnél a receptívitás, az elfogadó erő van túlsúlyban, a különlegesség egyes estei helyett inkább az általános felé hajlik. A férfi az ellentéteket lerombolni igyekszik vagy sokszor ujjakat támaszt, a nő lelkének szelidítésével azokat kiegyenlíti. Jelleme, akarata külső hatások által határozódik meg. Az észbeli tehetségnek általában korlátoltabb fejlettségét pótolja a kedély gazdasága. Az általános szellemi czélok elérésének nehéz küzdelmében a nőnek alárendeltebb szerep jutot. A nő csak addig szép, míg rendelkezésének természetszabta határait nem akarja erőszakkal átlépni.

Mondanunk sem kell, hogy a fennebbiek legkevésbé sem jelentik a nő társadalmi jelentőségének megvonását, de sőt ellenkezőleg a férfinnál jóval többnyire foly be az emberiség ideális céljainak a diadalra juttatására.

Miként a férfi szilárd jellemének, kitartó munkásságának a tulnyomó szellemi tehetségeinek kell tulajdonítani azt, a mi nagyszerű, úgy a nő kedélyességének és gyöngédségének azt, a mi a kultúrában szelid és emberi. Hizba keresünk oly népeknél műveltséget, ahol a nő rabigába sanylik, ellenben, ahol a nőben elismerik egyenjogúságát, ahol azon helyet foglalja el, amely neki a természet-től rendeltetett, ott a vadság mindinkább szelidül s a nép kifejlözve durvaságából halad a műveltség pályáján. Az idézett igazságának bebizonyítására csak Európa és Ázsia népének társadalmi viszonyait kell egybevetnünk. Nálunk a társadalom fogalmának megértése és érvényesítése a férfi és nő egyenjogúsításában domborodott ki és ez nem más mint a keresztén tanoknak az idők szellemén diadallal hódító ereje. Ott a kínai vagy török, még mindig

rab, s mint ilyen a társadalomnak nemlehet tényezője. Ezért a társadalom fogalma ott fejletlen; a népműveltsége ott alárendelt, a nő semmivel sem több a természet edényénél; kedélyvilágából legfeljebb a csecsemő gyermekére derengenek felmelegítő sugarak. Ily viszonyok közt a nő nem érvényesítheti magát.

A létérti küzdelemben megcsik, hogy a nő rendeltetése meghatározott körében, mert talán a létfontosság minden nehézsége nyomja — kilépni kényszerül. A mi benne báj és kellem, lassankint a köznapiasságba vész; a munka az arcznak szelid vonásait idő alatt megredősíti, a nyugodtság helyét a megfeszített agynak nyugtalansága foglalja el, a nőiesség tulfeszített zárai kipattanak s örökre eltűnik a tisztá eszményi.

A nőnek szeretettől izzó lelke az, a mi mindent áthat, összes törekvéseinek csak egy főczélja lehet: a szeretet.

A nő nő érzi a szívébe öröktől fogva bevészt törvényt s a mily arányt ölt a természet ezen megmásíthatatlan törvényeinek tiszteletben tarása, olyan arányban teszi maga előtt lehetővé azon nagy céljának elérését, a melynek neve: szeretet. A nőnek legfőbb hivatása vonzalmat kelteni és azt megtartani. Ezen alapul a családi boldogság; ez minden nemesnek feltétele. Természetesen vannak esetek, midőn a nő az élet különböző körülményeitől gátolva, sokszor letér a természet által kijelölt utjáról, s akkor . . . mi marad belőle egyéb tövisnél, azonban az elszáradtnak látszó ág még mindig rejt magában annyi erőt, amennyi — ha napsugár érinti — új hajtásra elégséges. A különböző társadalmi helyzet eltekintve a magassabb igényű nevelésnek nemesítő hatása nem változtat a nők szívében; ugyanazon szív dobog keblükben, ugyanazon érzéseket ápolják; nincs a földön lény, amely természetének alapjellemeit oly kevésbé változtatná meg, mint éppen a nő. A nő szeret, neki szeretnie kell, akadályt nem ismer ott, ahol érzéseinek megnyilatkozásáról van szó s ha ezzel szemben igen gyakran társadalmi előítéleteket is mellőz, mindaddig, míg tisztán az erkölcsi alapon álló tisztesség ellen nem vét, nem elítélendő, mert csak azon törvényeknek igyekszik érvényt szerezni,

amelyeket a mindeneknek alkotója vésett lelkébe. De éppen e téren érheti utól egyéni tragikum. Ő szeretni akar és szeretetté kíván; ez az, ami mint erkölcsi lénynek szerepkörét megszabja s ha itt nem találja meg, kétségbeesetten fut tovább és vagy talál rokon keblét, vagy összerokad; lehet, hogy testi, lehet, hogy erkölcsi halállal végződik szomorú pályája.

A nő természetének jelleme a szeretet mellett az erényesség, amelynek etikai hatása a férfira a bűmlát s az ezáltal felkeltett tiszteletnek az érzése. Csak az a szeretet és erényesség, amely ezen bámulat és tisztelet lélektani folyamán szűrődik át, képes a férfit és a nőt egymáshoz csatolni; ez a szeretet képezi a férfi és nő között fenálló frigynek a zálogát. Jaj a szegény nőnek, ha legszentebb érzelme egy lelketlen csábítónak esik martalécul; szíve vérvél fizeti meg azt, hogy mindenét áldozta fel egy férfinak aki lelkét rabolta el. És épp e tekintetben igazságtalan a társadalom a nővel szemben aszerint, hogy leány vagy férjes asszony-e az, aki az erkölcsi határait túllépte. A társadalom nem veszi tekintetbe azt, hogy az esetben, ha egy lány ártatlan lelkét tette tönkre egy férfi csábításának és hitszegésnek a mérge, ha egy lány buki, sohasem ez, hanem mindig a férfi a csábító, míg ellenben ha egy férjes asszony követi el az erkölcsi ballépést, ha ez vét az erkölcsi rend ellen, a legtöbb esetben maga ez a nő a bűnös; az asszony vetette ki a hálót és nem a férfi, mert a legveszedelmesebb Don Juan sem mer közeledni egy asszonyhoz, ha ez őt fel nem bátorítja.

S mégis ily kegyetlen a társadalom a magáról egy gyenge pillanatban megfedkezett hajadon nővel szemben, addig elnéző a férjes nő irányában. Amaz, mint a fekélyt kiveti a társadalom a maga kebeléből, kigyót-békát kiált a szegényre, emezt pedig, mert felszarvazott férje áll a háta mögött, nemcsak hogy megtűri, hanem a legtisztességesebb nők is kitüntetik barátságukkal, sőt némelyek talán büszkék is arra, hogy vele társaloghassanak. Hol itt a logika és az igazságszolgáltatás a társadalom részéről?

Ami a barátságot illeti, az oly ritka az emberek között s önzetlenül ezen ritkaságban sem található fel; azért a barátság fogalmát a való életre

zálja a vízhiány. Eklatáns példa erre Gyöngyös, melynek kitűnően szervezett, jó hírű, jól felszerelt tüoltósága van — és mégsem volt képes meggátolni 600 háznak elhamvadását.

A tüznek óriási kiterjedése csakis a vízhiánynak tudható be. Ne sajnáljuk tehát a költséget ártézi kutak furására, melyek alkalmasak, hogy minden időszakban bőven szolgáltatassanak vizet. Adjon a kormány kedvezményes olcsó kőcsönt ártézi kutak létesítésére és szaporítsa a furó-készülékeket, hogy azokat a községeknek díjtalanul bocsássa rendelkezésére.

A tüzesetek oka igen sok esetben gyermekeknek gyufával való könnyelmű bánásmódja. A szülők elmennek hazulról, a gyermekeket otthon hagyják felügyelet nélkül, kezük ügyéből csak az értékesebb holmit rakják vagy zárják el. Az értéktelen portékát kívül hagyják, ezek közé tartozik a gyufa is, hisz olcsó jószág az, egy krajczárért két paklit is adnak! Nem csoda, hogy még a szegény ember sem becsüli meg, hagyja heverni erre és arra, — így kerül az könnyen a gyermek kezébe, kik aztán végzetes szerencsétlenséget okozhatnak vele.

A tüzfelügyelői állások fizetései, a tüzoltószerek beszerzésére adandó szubvenziók, artézi kutak furása stb. mind pénzbe kerül, ehez alapot kell teremteni a község érzékeny megterhelése nélkül, erre kellene az országos tüztendészeti alap.

Ez jövedelmeit kapná: 1. a kötelezett tüzoltók váltságdíjából, 2. a tüztendészeti szabályok ellen vétők büntetéspénzéből, és 3. főleg a tüzbiztosító társulatok díjbevételeinek öt százalékából.

Ezen utóbbi dolog a külföld majdnem minden államában már életbe lépett. Különösen a német birodalom államaiban 2—5 százalékot kötelesek a biztosító társulatok tüztendészeti célokra fizetni.

vonatkoztatva üresnek szoktuk tekinteni a férfiak között, amde a nő irja a barátságok összes karakteristikáit; e fogalom benne testesül meg, s kihez lelke hozzá tapadt, megrendülés nélkül többé el nem válik. Az ideális barátság példáit a társadalom csak ideálisan gondolkodó, nemesen érző nők között lelheti fel. A barátság milyensége különben sokszor saját egyéni tulajdonságainak a kriteriuma. A nőkre is vonatkozik s talán még fokozottabb mértékben mint a férfiakra, az a példabeszéd: „mond meg nekem, milyenek a barátnőd és én megmondom, hogy ki vagy.“

Egyáltalában a mi eszményi, ami nemes, ami szent van az emberi életben, azt kizárólag a nőnek köszönheti a társadalom.

A költő tollát, a szobrász vésőjét, a festő ecsetjét a nő nem iránti rajongás ihleti a legtöbb esetben. Nyilvánvaló, hogy a társadalom a maga egészében olyan, amilyen körében a nők megbecsülésének a mikéntje. Ott, ahol a nő érzésvilága és gondolkodása etikai alapon nyugszik, ahol a nő csak az erkölcsnek az őre és az erkölcselenségnek legnagyobb ostromlója és minden könnyelműségnek a megvetője, ott a társadalom fundamentuma is szilárd, a családi élet tiszta, a közérkölciség szeplőtlen, a közjólét általános és emelkedőben, az állam hatalmas. Ott pedig, ahol az erkölcsi elvek lazulnak, ahol egy-egy könnyelmű nő is szerepet vihet, mint egy Phryne pl. egy Pompadour, egy Báthory Erzsébet, ott a társadalom oszlopai is renpedeznek, ott a közviszonyok is hanyatlást mutatnak és az állami életnek minden intézményében a korrupció üti fel a fejét. Hogy a család a boldogságnak kutforrása legyen; hogy a közfelfogás megnemesüljön, a jogrend a rázkodtatások ellen biztosítsa, az anyagi és szellemi élet fellendüljön, szükség van elsősorban lelkes honleányokra, nemesen gondolkodó anyákra és oly nőkre, kik csak az erkölcsiség Vesta-tűzét ápolják és az erkölcselenséget megvetik, bárhol és bárki-ben jelentkezzék az; ezt még a barátnéval szemben sem bocsássák meg.

Helyezze a társadalom a derék jelleme, hivatásuk magaslátán álló őket magas, igen magas piedestálra, hogy a legléghőbb ficsur is kénytelen legyen kalapját levéve, tisztelettel és imádással hódolattal és rajongással e piedestal felé közeledni; másrészt azonban mondjon maga a társadalom anathémát az oly nőkre, kik könnyelműen vétkeznek az erkölcsi rend ellen. A nőnevelés egyáltalában egészséges elvekből induljon ki. A társadalomnak így egészséges szellemben való regenerációjára nemzeti létünk megizmosodása szempontjából is szükségünk van.

Spektátor.

És ez jogos megadóztatás is, mert minél nagyobb a tüzbiztonság, minél belterjesebben kezelik a tüztendészet, annál kisebb kockázattal dolgoznak a biztosító társulatok. Ezzel szemben azonban a kötelező tüzbiztosítást is életbe kellene léptetni, akkor statisztika nem mutathatna olyan szomorú eredményt, mint pl. a múlt évbéli, mikor is az ország tüzkára 36 millió korona volt, melyből biztosítás révén csakis tizenkét millió korona térült meg, tehát huszonnégy millió nemzeti vagyon ment tönkre.

A létesítendő tüztendészeti törvénynek az említettek kivül továbbá még nagy súlyt kell fektetnie a tüzoltói szakoktatásra. Azon törekvésnek kell dominálnia, hogy minél több legyen a képzett tüzoltó. Mert hisz azt ma már, hála Isten, magyarázni nem kell, hogy a tüzoltás olyan mesterség, melyet tanulni kell. Használjunk fel minden módot arra, hogy a képzett tüzoltók számát szaporítsuk. A honvédelmi miniszter a csendőrség tanfolyamain ujabban szintén kötelezővé tette ezen tárgyat. A közös hadsereg és a m. kir. honvédséget is betanítatják egyes helyőrségekben.

A legénységgel, ha minden héten egy órát gyakorolnak, a célt teljesen el lehet érni anélkül, hogy a katonai kiképzés szenvedjen.

Az eredmény az lenne, hogy nagyobb tüzvészeknél a katonaság szakszerűen és eredményesen közreműködne — és mi meg nem vetendő: minden kiszolgált katona mint tanult tüzoltó térne vissza községébe.

Ha a felsorolt indítványokon kívül sikerülne a közönségnek a tüzoltó-intézmény iránt érzett közönyét valami módon meleg érdeklődéssé változtatni, úgy, azt hiszem, a tüztendészet főkérdései megoldást találnának.

A székelyudvarhelyi Tüzoltó-egylet a napokban tartott gyűlésében kimondotta az újraszervezkedést. Az egyesületben nagy bajok lehetnek, amidőn maga a vezetőség kongatja meg a vészharangot. Szükséges, hogy a társadalomban a Tüzoltó-egylet meghallgatásra találjon, s nem csak őszinte rokonszennel kísérje próbálkozását, de a város értelmisége vegye ki ténylegesen részét abból a nemes munkából, mely ez egyletnek feladata. Annyival is inkább, mivel mindnyájunkat érhet baleset.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, május 22.

Holt pontok.

Hogy a múlt hét politikálásában a jövőendő kialakulásáról való bizonytalanság még bennebb ment a maga lejtőjén, megint felhangzott a stereotip megállapítás: a válság „holt pontra“ jutott. Szegény holt pont! Mennyiszor is kerül a te tetemed a mi életutaink elé! Valahányszor megáll az emberek esze, s valahányszor rekkenő hőségként kábitja agyunkat a szükséges küzdelmek elképzelése, mindig kapunk valakit, vagy valamit, hogy azt magunk helyett hibásnak vegyük, s lankadtan elernyedjünk. Ha más nincs, hát a pont is jó; sőt azt lehet a legszörnyűbb hibásnak legkönnyebben kinevezni, mert az meghal, de magát meg nem adja. És ilyen makacsul meghaló pontok miatt nem lehet előhaladai.

Hát igaz is; csakugyan a pontok a hibások. De nem a makacs, dacos pontok, hanem azok, amelyeket vérszegény békék terveinek összeszögezésére minduntalan kigondolnak. Az ilyen pontok, az ilyen békepontok mind nem életképesek, mert nem a nemzeti élet elevenjéből termettek, hanem egy néhány finomkodó, küzdelmekről irtózó, kényelmeskedő nagy ur lángelméje hozta létre kinos mesterkéeltséggel. Az eféle torzszülöttek nem valók egy mélyen járó, s tartalma szerint súlyos válság elbírására. Összeroskadnak, elfulladnak és megdöglönek a teher alatt, s így lesznek azok a holt pontok, amikre nálunk olyan gyakran jutnak a válságok.

Igy lettek holt pontokká azok a békekombiná-

ciók is, melyek új koalíciót kívántak, de csak a régi mederben. Ez a törekvés nem felelhet meg a mostani válság mélységeinek, s így nem is lenne megoldás, csak elodázás. Nem arról van szó, hogy lehetőséget keressünk egyik-másik kormányfőnek a kormányzásra, hanem arról, hogy végleg tisztázzuk alkotmányos, közjogi és közgazdasági helyzetünket úgy az uralkodóházzal, mint Ausztriával szemben. Ezzel a kérdéssel már tovább nem lehet piszogni, nem lehet a jövő nemzedék munkájaként elhalogatni, mert a jövő nemzedéknek már nem az lesz a dolga, hogy a nemzet egyéniségét megalapozza, hanem az, hogy a meglévő alapokon megküzdjön azokkal a nemzetközi világáramlatokkal, melyek már most is hatalmasan emelgetik a fejüket.

Láthatjuk a magunk csöndes, messzi felvő szögleteiből, hogy az uralkodóház is, meg Ausztria is végleges megoldásra törekszik Magyarországgal szemben. Ezért nem tud érvényesülni a régi medrű új koalíció színtelen béketerve. Ők végleg ki akarják küszöbölni a további a további válságok lehetőségét. Ugy is, vagy úgy. Vagy Kristófiékkal, Khuenékkal és a nemzet letörésével; vagy ha a nemzet eroje minden próbát kiáll, akkor ez erő becsületes elismerésével és a békés szövetség sok időre szóló őszinte barátságával. Utóvégre öneik se lehet kellemes, hogy örökké csak kötölközzenek velünk.

És ha ebből a perspektívából nézzük a dolgokat, egyáltalán nem látjuk olyan guynolnivaló bizakodónak, hogy a függetlenségi pártban a múlt héten öröm támadt a párt közeli kormányra jutásának lehetőségén. Utóvégre ő felsége is már kijelentette, hogy alkotmányos megoldásra törekszik. Ez a kijelentés pedig kizárja azt, hogy erőszakos kísérletezésekre adjon felhatalmazásokat. Ha tehát a végleges megoldásnak ezt az erőszakolását nem választja, akkor csak a másik, természetes lehetőséghez fordulhat. A függetlenségi új törekvésekkel való új egyezéshez, mely az eddigi 67-es tartózkodás helyébe a nemzet őszinte életvágyával áll a magyar király trónusa mellé. Ha ezt az őszinte életvágyat örökös hívévé akarja tenni az uralkodóház, akkor beleegyezik, hogy mindazok az intézmények, közönségek és alkalmatlanságok, melyek titkos keserűségeink gyuanycái voltak, mind elhordassanak. Nem lehetetlen ez, hanem természetes dolog, s pontum. Azaz: pont. De nem holt pont, hanem olyanféle élőpont, amiből a magyar nemzet új és tartalmas élete kezdődik.

A hajduk harangöntése.

Hajdúvármegye pedig nagy haragosan kimondta, hogy ő a szekularizációt kívánja. Vagyis azt, hogy a katolikus egyházi birtokokat az állam világi birtokokká, a maga tulajdonává tegye. A tudósítások még hozzáteszik, hogy ezt a határozatot Hajdúvármegye azon való felindulásában hozta, mert egy katolikus pap ellene szólott az indítványnak. Vagyis haragjukban határozta a hajduk. A harag pedig rossz tanácsadó.

A rossz tanács kellemetlensége ki is sötétlik a hajdúvármegyei állásfoglalásból. A szekularizáció nagy kérdés, amihez könnyelműen és csak úgy, hecczelődés okából nem lehet hozzányulni. Egy nagy egyházfelekezeti és egy olyan kiképződetlen, nemzetiességében meg nem szilárdult állam között, amilyen a miénk is, — vagyoni kérdésekért harcot provokálni: az önvérünkben való gázolás lenne. Testvérharc, jó eredmények nélkül. Még az olyan homogén, csupa saját fájából álló ország is, mint a francziáké, nem tud rendbe jönni és megnyugvát találni az egyházi vagyon erőszakos elvétele után. Hát nálunk mi lenne az eféle erőszakosságok után? A felekezeti érzékenység egész ereje kelne rombolásra, a művelődés és munka áldásai helyett örökös dacolás és ellenségeskedés volna katolikus és nem katolikus között, s végezetül az államhatalom iránti tisztelet és benső engedelmség nagy tömegek lelkében megrokkana, kik most katolikuságok mellett egytől-egyig jó magyarok.

Van-e szüksége erre a végzetes gyöngeségre a magyar államnak? Bizony nincsen. Ezt a gyöngeséget csak az internációnalísták szeretnék, akik felfordítanak itt közöttünk minden történelmi és nemzeti hivatásu viszonyt, s minden közéleti jelentőségű állapotot. Ilyen történelmi és nemzeti hivatásu viszony, s ilyen közéleti állapot nyugszik még az egyházi birtokok talaján is. Még nem élték túl a birtokok a maguk nemzeti hivatását, s még semmi joguk nincs birtoklóikat a hazaszeretet és a haza iránti áldozatkészség hiányával vádolni.

Amig pedig ez az alig elhíhető, rossz és nemzetet elbanyagoló állapot be nem áll, addig nem lehet az államnak se joga olyan büntető jellegű elközbiztosításokra, melyek csak a katholikák egyházát sújtják. Aki magyar létére ilyent kíván, az a magyar társadalom békéjét nem szereti. Hogy azonban a hajdumegyiek mégis ilyent kívántak, azt mégse minősíthetjük rossz magyarságnak, hanem egyszerű tévedésnek, ami mérges emberrel könnyen megeshet. Igen, igen; eltévesztették a dolgot a jó hajdumegyiek; úgy értettek a szekularizáció kérdéséhez, mint a bajduk a barangöntéshez.

A törvényszék elhelyezése.

— A város felirata. —

Székelyudvarhely, május 22.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete 20-ikán délelőtt *Soó* Domokos tanácsos elnöke mellett értekezletet tartott, melyből a következő memorandumot küldte a miniszterhez.

Nagyméltóságú Igazságügyminiszter Ur! Kegyelmes Urunk! Székelyudvarhely rendezett tanácsa város képviselőtestületét Udvarhelyvármegye alispánja megkérte az iránt: tegye újabb megfontolás tárgyává, hogy a Székelyudvarhelyen levő kir. törvényszék jelenlegi épületét nem lenne-e hajlandó átvenni és akár ezen átvétel mellett, akár nélkül nem volna hajlandó, a most megnyitandó és felépítendő új város részben egy új törvényszéki épület emelésére alkalmas helyen 1600 kat. öl kiterjedésű ingatlant ingyen az államkincstárnak ajándékozni.

A megkeresett képviselőtestület folyó év és hó 6-án megtartott ülésében ez ügygel foglalkozván, komoly tárgyilagosságot tanácskozás után abban állapított meg, hogy a megkeresésre adandó választ jelen előterjesztés útján terjeszti közvetlenül Nagyméltóságod elé.

Köztudomású dolog, hogy a kir. törvényszék jelenlegi épülete céljának és rendeltetésének meg nem felel.

Tűzveszélyes épületek egymásra zsufolt nagy tömege közé úgy van beékelve, hogy két szárnya soha napsugarat nem kap.

Mondhatni semmi udvara és semmi levegője. Egészségtelen, dohos és miázmás légkörével valóságos melegágya minden fajta betegségnek. Az egész épületben két szoba van (a kir. törvényszéki elnök ur hivatali szobája) melyet tisztességes, kellemes és egészséges szobáknak lehet nevezni. A többi helyiségek sötétek, az évek hosszú során felszivódott bűzös dohos nedvességet lehelik ki, úgy hogy az ott tartózkodás tisztviselőre és magánfelre néző egyaránt kellemetlen és egészségtelen.

Az egész épület beosztása célszerűtlen. Gerendázata korhadt, s több helyen annyira meghajlott, hogy ezekben a szobákban emmiéves életveszély nélkül tartózkodni sem lehet. A midőn a város képviselőtestülete ennek megvételére 60000 koronás ajánlatot tett, nem akart nyereséges üzletet csinálni, hanem a kir. törvényszéknek uralgó rettenetes állapotokon akart segíteni. Úgy számított, hogy a meglévő épületnek egy jelentékeny részét lebontja, s talán sikerülend a megmaradó részben nagy költséggel, a mostani helyiségek számánál jóval kevesebb, de legalább tűrhető és egészséges szobákat alakítani. Eanél magasabb összeget azonban nem képes felajánlani, hacsak saját fejlődését hosszú időkre megakasztani, vagy polgárait elviselhetetlen pótdókkal sújtani nem akarja. A 180000 koronás vételár mellett megtett vételi ajánlatot tehát legjobb akarat mellett sem fogadhatja el.

De másrészt nincs abban a helyzetben, hogy a kir. törvényszék új épülete céljaira a kijelölt helyen egy katasztrális hold kiterjedésű területet ingyen felajánljon.

Székelyudvarhely város jelenleg 670000 korona adóssággal van terhelve, a melyhez az elemi iskola államotitásával, illetve az új állami iskola fölépítésével még újabb 200.000 korona adósság fog járulni, nem is számítva a város által az iskola céljára már felajánlott telkek árát.

Ezzel az adóssággal szemben maga a város mint jogi személy elenyésző csekély vagyonnal rendelkezik, polgárai szegénységének legékesebben szóló bizonyítéka pedig az, hogy a most már közel tízezer lakóssal bíró város összes lakóssainak egyenes állami adója mindössze csak 80000 kora tesz ki. Van városunkban 3 középiskola, egy kő és agyagipari szakiskola, állami elemi iskola, polgári leányiskola és m. kir. állami elemi iskola. Ezenkívül városunk vármegyei székhely, van két vármegyére kiterjedő pénzügyi igazgatósága, számvevősége, adóhivatala, törvényszék, járásbíró, nagy személyzettel dolgozó erdőhivatala stb. stb. Ezen felsorolásból nyilvánvaló, hogy városunk lakosságának igen jelentékeny része, a hivatalnoki osztályból kerül ki, kik a községi háztartás terheire pótdójjukkal hozzá nem járulnak. A lakosság másik igen nagy része annyira szegény, hogy a II-od oszt. keresztüli adó eltörlése következtében szintén egy fillérrel sem járul a közterhek fedezéséhez. Az egész pótdójt terhet tehát a kevés számú iparos, kereskedő, kisbirtokos és a szabad foglalkozást űző lateiner osztály hordozza. Ezek adózőképessége pedig már a

végőig ki van használva, s ha újabb adóterhekkel sújadjuk, legfeljebb az amugy is ijesztő mérveket öltő kivándorlást segítjük elő, s az összes terheket és társadalmi kötelességeket is majdnem kizárólagosan teljesítő középosztály tönkrementét siettetjük. Ily körülmények közt önkéntes áldozatok hozatalára még akkor sem vagyunk képesek, ha különben — mint a jelen esetben is — szívüök, lelkünköl a legnagyobb, mondhatni önfeláldozó áldozatkésztséggel ohajtjuk is a kívánt célt előmozdítani.

Ha egy különösebb és határozott rendeltetéssel nem bíró olyan puszta telkek átengedése kívántatnék, melynek átadása újabb terhekkel a már meglévőket nem szaporítja, akkor egy pillanatra sem haboznánk, s örömmel teljesítnék Nagyméltóságod kívánságát. De fájdalom a dolog nem így áll. A telkek, amelyről szó van, a Nagyküküllő jobb partján fekszik.

Székelyudvarhely város, az u. n. szombatfalvi rész kivételével a Nagyküküllő balpartján fekszik.

A város piacával átellenben van a városnak egy 19 holdas kaszáló birtoka, melyet a várostól a Küküllő folyó választott el.

Erre a telkekre a város körülbelül 3 holdnyi területen egy kis sétateret létesített. Az odajutás azonban szerfelett nehéz volt, mert a város piacának ezzel szomszédos része a Küküllő folyó egész hosszában házakkal volt beépítve. Felmerült tehát az a terv, hogy a piacról kiindulva nyitassék egy új utca, mely a sétateret és az említett üres területet a várossal összeköti és a Küküllő folyón emeltesék egy összekötő vashid.

Ennek a tervnek keresztülvitele azonban rengeteg sok költségbe kerül. Ki kellett sajátítani az utczanyitáshoz szükséges belső telkeket és számolni kellett az ujonnan építendő vashid építési költségeivel. Erre fedezet nem volt. Utóbb azonban a terv keresztülvitele mégis el lett határozva, s az előre kiszámított költségek fedezetül a Küküllő tulsó partján fekvő s városi tulajdont képező telkeknek felparcellázása és eladásából befolyó vételárak lettek kijelölve. Ezek az előreláthatóan befolyó vételárak a kisajátítási és építési költségeket fedezték volna, de felesleg semmi sem maradt. A midőn ez a határozat a felsőbb hatósági jóváhagyást már megnyerte, s a város egyelőre kölcsön felvett pénzzel a kisajátítandó telkek árát fedezte, akkor a m. kir. államkincstár részére az állami elemi népiskola számára egy holdnyi ingyen hely lett kijelölve. A város azonban még tovább ment az áldozat készségben, s az iskolának saját költségén való felépítését is elhatározta, ámbár erre egy fillér fedezettel sem rendelkezett.

A másrészről kijelölt hely átengedése, s az építési költségek elvállalása a most 70% pótdójt mintegy 25%-al emelte. Ezután, ugyancsak ez év folyamán lépett fel a vallás és közoktatásügyi miniszter úr önmagyméltósága azon kívánságával, hogy a polgári leányiskola épületének elhelyezésére szükséges egy holdnyi területű helyet ugyanezen területből adja ingyen a város.

Méltányoltuk, az iskola felépítéséhez fűződő nagy érdekeket, nem akartunk szűkkelőnek mutatkozni, vérző szívvel, de odaadtuk ezt a telket is ingyen. A kijelölt fedezet újból apadt, a hiányt pótdójtval kellett fedezni. Ha most oda adjuk a még megmaradott és építkezésre egyáltalán felhasználható területet is, akkor már nem marad semmi felparcellázandó és eladható hely és az egész kisajátítási és hidépítési költség marad a város terhén, s lesz 150—160% pótdójt. A hely ingyenes felajánlása tehát egyértelmű volna az öngyilkossággal. Bármennyire is méltányoljuk tehát azon nagy érdekeket, melyek egy modern, célszerű új törvényszéki épület emeléséhez fűződnek, s bármennyire is joggal kívánhatjuk, hogy miat ez más városokban is történt, úgy nálunk is egy új törvényszéki épület városunk külső kinézésének dísz kölcsönözzön, még sem vagyunk abban a helyzetben, hogy ingyen helyet adjunk azon állami épület felépítésére, melynek fennmaradását is csak a mi adóző képességünk biztosítja.

Mély alázattal kérjük tehát Nagyméltóságodat, hogy ezen kívánalmától eltekinteni méltóztatssék.

De fel kell emelnünk esedező kérő szavunkat azon terv ellen egyáltalán, hogy a törvényszéki épület a jelenlegi belvárosi területen kívül a város végén egy be nem épített üres területre helyeztessék el.

A hely, melyet a célra Nagyméltóságod megbízottja kijelölt, absolute alkalmatlan. Városunk polgárai, kik határunk minden pontját ősmérik nagyon jól tudják, hogy a kérdéses terület a Nagyküküllő folyó árterülete. Ily hatalmasnak ígérkező épület alapjai már a vízben feküdnének, s az ármentesítés és vízlevezetés csak nagy költséggel volna eszközölhető.

Ettől eltekintve nem érdeke az igazságszolgáltatásnak, hogy a kir. törvényszék egy eldugott helyen teljesen üres területen épüljön fel.

Szerény nézetünk szerint egy törvényszéki épületnek szép fekvésű, könnyen hozzáférhető helyen úgy kell fekédnie, hogy könnyen megközelíthető legyen a város minden részéről.

Székelyudvarhely város törzs lakossága, mely évszázadokon át a községi terheket hordozta, mely meglévő telkeit nehéz munkával megszerezte, nem szivesen látná, ha a törvényszéki épületnek a Küküllő folyó jobb partjára helyezését a forgalomnak igen jelentékeny része a szombatfalvi részre terelődne át. Sértené ez az iparosok, kereskedők jogos érdekeit, a most meglévő belvárosi telkek értékét lenyomná és gazdasági válságokat idézhetne elő. A város polgársága azt reméli, hogy az új törvényszéki épület a

belváros valamely még kiépítetlen részén felépítve, a város fejlesztése és szépítéséhez nagyban hozzájárul, míg ha a város szélére vitetik, a mostani állapotokon semmit sem fog lendíteni.

Vannak a város főterén üresen álló szép nagy telkek, vagy értéknök alig nevezhető kicsiny ronda épületekkel beépített területek, hová szép száraz, napos és egészséges helyen a legszebb és a legmodernebb épület, bármily nagy terjedelemben felépíthető. És ezek a telkek eladók, s igen olcsón megvásárolhatók. Az állam érdek és a város érdeke tehát azonos, s ép azért hisszük és reméljük, hogy kérő szavunk meghallgatásra talál.

Alázattal esedezőnk tehát Nagyméltóságodhoz, hogy az új törvényszéki épület részére a Battyányi-téren, vagy a Kossuth-utczán egy megfelelő telket vásárolni és az új törvényszéki épületet itt felépíteni kegyeskedjék.

H I R E K.

Székelyudvarhely, május 23.

Templomi szerelvények kiállítása.

Egynehány esztendővel ezelőtt alakult meg Székelyudvarhelyen az Oltár-egylet. Az a nemes fellángolás, mely az egylet megalakulásakor a város katolikus hit elfogta, fázta egy pillanatra sem lankadt, és olyan dolgot produkált, melynél érdemes megállani. Mélyreható jelenség az az özetlenség és készség, mely az egyesület tagjaiban erősen él, s most olyan kiállítás keretében nyilvánult meg, milyenre, őszintén bevalljuk, gondolni sem mertünk. Szegény templomok részére himezték, varrtak gondos női kezek hosszú éjszakákon, a mindennapi munka és gondjai mellett annyit és olyan szépen, hogy a kiállítás tarka színvegyülete, ezeket érő, sok esetben megfizethetetlen darabjai közül is kicsillámlik a gondolat iránt való rajongás és ihlet. Az a társadalom, a hol a nők érzésvilága és gondolkozása ilyen mértékben megnyilatkozik, az a társadalom fundamentuma szilárd, az élet tiszta.

A kiállítást a vármegyeház nagytermében rendezték be. Sok száz darab templomi ruha a legegyszerűbből a legdiszesebbig izléses csoportosításban tölti be a termet. Az értékes, ünnepi csulákon, oltárterítőkön a munka teljes biztonsága, a fölértlen nyugalom kiforrottság érezhető, s bizony sok darabnál művészi készség konstatalható. A türelem és kitartás olyan jelenségei bilincselik le a szemet, milyenre csak nők képesek. Tarka zircsoportok hangulatai változók, de a meggyőződés minden egyes darabnál komoly, határozott, mindig ugyanaz. Teljes elismeréssel kell megemlékeznünk a kiállított darabok izléses csoportosításáról, mely azok értékét, ha ez lehetséges, fokozza. Ezt a munkát özv. *Gonda Jenőné, Homolay Lajosné, Dr. Valentsik Feenczné és Petrányi Miklós* festő, szakiskolai tanár végezték.

A kiállítás ünnepélyes megnyitása 19-ikén délután történt meg szép közönség jelenlétében. *Majláth Gusztáv Károly* gróf püspököt a megyeház dísztermének előcsarnokában az Oltár-egylet négy tagu elnöksége fogadta. A főpásztor ezután a teremben elfoglalta az emelvényen kijelölt helyét özv. *Ugron Lázárné* díszelnök mellett. Az egyesület nevében özv. *Gonda Jenőné* keresztlen, meleg szavakkal üdvözölte a főpászort, ki szép szavakban fejezte ki a ritka szép kiállítás iránti elismerését. Ezután *Mikes János* gróf főesperes mondott köszönetet Sebesi János alispánnak a megyeház átengedéséért és méltatva a volt zárdafőnöknő a kiállítás iránt szerzett nagy érdemeit, kérte gróf *Majláth* püspököt, hogy az Oltár-egylet táviratilag mondjon köszönetet Virginia volt hízfőnöknőnek a kiállítás iránt szerzett érdemeiért, mibe a főpásztor nem csak beleegyezését adta, de külön is megemlékezni óhajtott az érdemes főnöknőről. Köszönetét fejezte ki úgy a kiállítás rendező elnöknek, valamint azon számos jó lelkeknek, kik filléreikkel, de főleg kézi munkáikkal fáradságot nem ismerő buzgósággal dolgoztak a kiállításon, Isten áldását kérte valamennyire. *Homolay Lajosné* alelnök a dolgozó társak nevében hatalmas gyöngyvirág csokrot nyújtott át özv. *Gonda Jenőné* kiállítás rendező elnöknek, ki könyezve köszönte meg a nem várt meglepetést mondván, hogy egyedül Istennek köszönhető a nagy munka, melynek elvégzésére ő adott erőt. Azután a püspök a kiállítást megáldotta.

Ritka szép látványt nyújtott a kiállítás, mely két nagyobb, két mellékoltáron, hosszú asztalokos és babákon van elhelyezve. A terembe lépve baloldalon mint oltárképet láttuk gróf *Mikes János* 16 ik századbeli gyönyörű csuláját. Az oltárt *Dr. Valentsik*

Ferenczné által dolgozott gyönyörű kalotaszegi terítő és fehér selyemre festett antependium díszítette; mindezek fölött a kadicfalvi plebánia gyönyörű tüfestéssel dolgozott Baldachinum foglalt helyet, melyet *Mihály* Jánosné készítette. Az oltár mellett áll özv. *Ugron* Lázárné gyönyörű ajándéka, egy arannyal himzett casula, teljes felszereléssel. X. Pius pápa által adományozott kehely díszítette az oltárt számos apró fehérneművel, mely részben *Gamma* Alberta bárónő küldeménye Bécsből. Egy feusséges fehér liliosornatus ragadta meg figyelmünket, Pluviale, 4 Dalmatica casula, ehhez 3 oltárterítő és egy predikálószerk terítő Velum és csengetyű huzó, valamennyi liliosmal himezve, *Virginia* volt zárdafőnöknő munkája és adománya.

Az egyik nagy oltár fölött XVI. századbeli himzett arany kereszt, Jézus az apostolokkal lábainál Magdolna, mely precíz kivitelével méltán kötötte le a szemlélő figyelmét; antik arany himzés tüfestéssel vegyítve; készítette özv. *Gonda* Jenőné. Ezen az oltáron láttuk a *Szabó* nővérek ritka szépségű varrottas oltárabrosztát, továbbá külön *Szabó* Veronka liliosmal himzett stola, manipulus, kehelykendő és bursa; *Mikes* gróf főesperes által a szent ferenczrendi templom részére adományozott pompás kehelyt; a plebánia tulajdonát képező értékes misekönyvet és X. Pius pápa által adományozott szintén értékes misekönyvet. Két arany liliosokkal himzett pulpitus ragadta meg különösen figyelmünket, melyek szintén *Virginia* főnöknő munkái. A tabernaculum fölött ritka izléssel drapozva *Homolay* Lajosné kancilus terítőjének egyik része, mellette egy értékes beteglátogató bursa foglalt helyet. Az oltár mellett magasan két értékes smyrna szőnyeg van, az egyik *Burnász* Erzsike, a másik *Ilyés* Zsuzsika munkája.

A következő állványon *Gergely* Ilonka által készített nagyon szép, arannyal himzett Gremiale van, fölötté a legértékesebb csipkék egyike (point-lace munka) predikálószerk terítő, mely Dr. *Horváth* Károlyné munkája és adománya. E mellett művészi kivitelű filat gipureból készült volum, melyet *Daróczi* Ninuka adományozott és dolgozott.

X. Pius pápa 50 éves papi jubileuma alkalmából kapott és szétküldözött ajándékokból egy egész asztal ruha és fehérnemű van. Egy pompás alba özv. gróf *Zichy* Jánosné adománya. Egy fehér selyem tunicella valódi aranyhimzéssel és kézi csipkével özv. *Gonda* Jenőné munkája és adománya. A közelben van elhelyezve gróf *Mikes* János tulajdonát képező arany stola; egy lila térdeplő terítő igen jól fest, fölötté művészi lobogó mindkét oldalán himezve *Mihály* Jánosnéétől. *Centola* és *Dilecta* nővérek pompás aranyhimzéssel és tüfestéssel vegyített casuláján látjuk *Nagy* Irma által készített ritka értékű klópli csipkéket. Az asztalokon vannak elhelyezve *Lukácsffy* Teréz, *Daróczy* Erzsike és *Juliska*, *Reiner* Jánosné és *Florián* Gergelyné sárga színű és *Lukácsffy* Teréz, *Florián* Gergelyné, *Florián* Mariska, *Rácz* nővérek, *Lakatos* Vilma, *Szotyory* Amália, *Jancsó* Jánosné és *Lukácsffy* Anna kék kalotaszegi terítői, melyek a legszebb ilyen fajta munkák közé tartoznak. Nyolcz drb. művészi kalotaszegi fehér terítő, *Kabdebó* Józsefné, *Finkér* nővérek, *Pál* Erzsike, *Szabó* Ilus és Erzsike, özv. *Simó* Antalné, *Florián* Margit és *Mariska* kézimunkái. Özv. *Gál* Jánosné tüfestéssel dolgozott és *Luchhaub* Gyuláné műhimzéssel készített antependiumai igen díszítették a kiállítást. Három drb. kereszt-himzésű mise ruha ragadta meg figyelmünket. Az egyik özv. *Simó* Gergelyné, a másikat *Ferenczy* Margitka és a 3-ikat *Balássy* *Juliska* dolgozták. Ott láttuk *Simó* Mátyásné által dolgozott és adományozott igen izléses casulat a székykereszturi templom részére.

Az egyik sarokban vannak elhelyezve a központi Oltár egyletnek szegény templomok felszerelésére küldött tárgyai. A legművészebb munkák egyike fehér posztóra himzett antependium. Középen „Jézus a jó pásztor“, szentléleki plebánia tulajdona. Gyönyörű összhangot képez özv. *Ugron* Istvánné festett oltárterítője és két oltárpárna, passiflora arany himzéssel, ezen oltáron *Homolay* Lajosné kancilus terítője másik része művészi csipkével, *Persian* Jánosné ritka értékes stolája, ugyancsak tőle sok apró fehérnemű és Dr. *Vas* Lajosné értékes ezüst ampolnája.

Egy vörös ornátus ragadta meg kiváléppen figyelmünket, rajta applikáció sárga bársonnyal, arany és ezüst himzéssel. Ritka értékes kézimunka; a pluviale özv. *Ferenczy* Györgyné, a két dalmatikát *Lakatos* Vilma és a casulát összes felszereléssel *Daróczi* *Juliska* és Erzsike dolgozták. Egy vadrózsza és ezüsttel himzett casula *Centola* és *Dyonisia* nő-

vérek munkája disziti kiváléppen a kiállítást, ritka értékű ezüst csipke rajta, ami *Daróczi* *Juliska* szorgalmát dicséri. A legértékesebb tüfestések egyike egy vörös boromeus casula és egy vörös pluviale, mind három a szentléleki plebánia tulajdona. *Péter* Józsefné casulája is igen kedves. Pompás kézimunka özv. gróf *Mikes* Benedekné két casulája; az egyik passiflora, a másik aranyhimzés a kiállítás szintén egyik legértékesebb tárgyai. Három drb. finom ciboriumot láttunk és 3 kelyhet, *Kedves* István és neje ajándékát képező finom oltár keresztet. Egy ciborium köppen szintén X. Pius pápa ajándéka.

A szentléleki plebánia tulajdonát képező baldachinum szépen disziti az egyik kisebb oltárt. Névtelen adományozótól egy pompás tüfestéssel himzett casulát láttunk, a legszebb munkák egyikét. *Demény* *Ferenczné* ajándéka és munkája két stola, egyik fehér oldalon tüfestés, a másikon lila selymen arany himzés. Özv. *Tamási* Péterné a fehérnemű elrendezésében az Oltáregylet legnagyobb elismerését érdemelte ki.

Gyönyörű kézi csipkék díszítik a fehérneműket. *Medgyesy* Emma adománya és munkája egy drb. karing, *Orbán* Gizella egy alba és egy karingre való csipke, *Leiber* Irma egy karingre való csipke. Négy drb. oltár abroszra értékes csipkét horgolt *Lukácsffy* Teréz; egy drbra *Ágotha* Rózi. Öt drb. oltárabroszt himeztek *Burnász* Erzsike, *Czikmántori* nővérek, *Lőrinczi* Erzsike, özv. *Fancsal* Albertné, *Kókai* Teréz és Irén. Gyönyörű albat adományozott *Tamás* Lajos és neje. *Ambrus* Anna és *Balló* *Juliska* szép lelkét dicséri a szülőfalujoknak készített két szép terítő.

A legnagyobb elismerés illeti az Oltáregylet tagjait, hogy még a munkák kidolgozása is kézimunkájok. *Dézsy* Ilona majdnem az összes fehérneműt készítette, *Mog* Rozália egy alba, két drb. karing és 18 drb. apró fehérnemű, özv. *Topay* Döméné 10 drb. oltár abroszt.

A ruhák kidolgozását *Löfi* Berta, *Miklós* Rózsika és *Dávid* Anna vállalták el a valósággal remekeik ezek megkészítésével. Dolgozott még *Kovács* Annuska és *Hartmayer* Anna is.

A kiállítást a megnyitása percétől nagy közönség látogatja és érdeklődéssel szemléli az összehalmozott sok értékes munkát. Az Oltáregylet elnöksége helyesen cselekedett, ha a kiállítást még a mai nap folyamára nyitva hagyja, hogy a közönség szélesebb rétegei is megtekinthessék azt a tenger sok gondtal és értelemmel összehalmozott kézimunkát, mellyel a közönség osztatlan tetszését és dicsérését jogosan érdemelte ki.

Majláth püskök Székelyudvarhelyen.

Majláth Gusztáv gróf erdélyi püskök bérmautájában f. hó 18-án kedden, a délutáni vonattal városunkba érkezett. Hivatalos fogadtatás nem volt csak a helybeli Oltáregylet révén üdvözölte a püskököt Dr. *Válenstik* *Ferenczné*. A püskök szívélyes szavakkal köszönte meg az üdvözlést és azután a plebániára hajtott. Szerdán délelőtt volt az épülő új főgimnázium alapkövetéle. A főpásztor egyházi díszben vount az építés színhelyére, ahol *Soo* Gaspár főgimn. igazgató mondott beszédet, vázolv a építés történetét. Azután felolvasta az alapköveté helyezendő okmány szövegét. Az okmány magában foglalja a lerombolt szemnarium, a jelenlegi főgimnázium rövid történetét, a mostan uralkodó király, pápa stb. nevét, az igazgató tanács és tanártestület névsorát. A püskök megáldotta az okmányt, melyet aztán az alapköveté elhelyeztek. Délután a főpásztor megnyitotta az oltáregyleti kiállítást. Itt özv. *Gonda* Jenőné üdvözölte szép beszéd keretében a püskököt, aki elragadtatással szemlélte az igazán szép és gazdag tárgyakat. Május 20-án reggel a püskök csendes misét mondott, majd a nagy mise után kiosztotta a bérmálás szentségét. A bérmálkozók száma 208 volt. Délután volt a Férfiak Mária Kongregációjának felavatása. Az ünnepi beszédet Dr. *Szeghy* Ernő cisztercius theológiai tanár mondta. Este a püskök résztvett a tiszteletére rendezett műsoros estélyen. A minden tekintetben szépen sikerült estély rendezői: *Embery* Árpád és *Spanyár* Pál tanárok, méltán megérdemelték azt az óvációt, amelyben őket a közönség részesítette. A püskök f. hó 21-én utazott el Gyergyó felé. Városunkból sokan kísérték el a főpásztort a Libánig, ahol diszkapu állott. Csikvármegye nevében *Zakariás* Luxács főszolgabíró üdvözölte a püskököt. A nagy társaságot a libáni fatelep vezetősége látta vendégeül.

A szakiskola sikere. A helybeli áll. szakiskola, melynek művészi termékei már oly sok kiállításban részesültek, ismét egy remek művel gyarapította hírnevét. A rom. kath. plebánia-templomban most fejezték be a márvány ballusztrádot, amelynek szép kidolgozása, finom csiszolása minden szemlélőt bámulatba ejt. A fehér és vörös márványból készült szép szobrászati mű újra csak arról tesz tanúságot, hogy a szakiskolában az ifjak kiképzése kiváló szakemberek kezében van.

Évzáró vizsgálatok a kollegiumban. A ref. kollegiumban a tanév végi vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg. Május 14-ikén és 15-én a VIII. osztály minden tárgyából. Junius 12-ikén d. u. 3 órakor versenyekkel összekötött *tornavizsgálat* a kollegiumkertben. 13-ikén d. e. 8—9-ig vizsgálat a francia nyelvből és pályázat a német nyelvből a Kiss-féle 50 korona jutalomra; 9-től vizsgálat és pályázat a gyorsírásból. D. u. 3 órakor *évzáró ünnepély*, kapcsolatban a jutalmak és pályadíjak kiosztásával, valamint az ének- és zenejutalmakra való versenyzettel a tornacsarnokban. 15-ikén d. e. 9—12-ig a helybeli középiskolákból bejáró református és ág. hitv. ev. tanulók vizsgálata a hittanból. 9—10-ig a gör. kath. és gör. kel. vallásuk, 10—11-ig az izraeliták hittani vizsgálata. D. u. 3—4-ig az I. és II. osztály, 4—5-ig a III. és IV. osztály énekelméleti vizsgálata. 4-től a VII. osztály egészségtanból. 16-ikán reggel 7 órától az I. osztály latinból, vallásból és számtanból; a II. osztály vallásból, földrajzból és természetrajzból; a III. osztály mértani rajzból, számtanból és történelemből. 17-ikén reggel 7 órától az I. osztály természetrajzból, mértani rajzból és földrajzból; a II. osztály latinból, magyarból és mértani rajzból; a III. osztály vallásból, latinból és magyarból. 18-ikán reggel 7 órától a IV. osztály természetrajzból, történelemből és németből; az V. osztály latinból, németből, görögből és görögptől irodalomból; d. u. 2-től a IV. osztály vallásból, latinból és magyarból; az V. osztály természetrajzból, vallásból és mennyiségtanból. 19-ikén reggel 7 órától a VI. osztály vallásból, természetrajzból és mennyiségtanból; a VII. osztály görögből, magyarból és latinból. 21-ikén reggel 7 órától a VI. osztály magyarból, latinból és történelemből; a VII. osztály vallásból, mennyiség- és természetrajzból. 22-ikén és 23-ikén magánvizsgálatok. 24—26. napjain szóbeli érettségi vizsgálat. A vizsgálatokra a t. szülőket és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Kinevezés. Dr. *Szövényi* László pü. fogalmazót, földadó nyilvántartó biztost a kolozsvári kataszteri igazgatóság kerületében Nagyszeben székhellyel Hunyadvármegye előadójává nevezték ki, s így nemsokára távozik. A mily őszintén örülünk a jól megérdemelt előléptetésnek ép úgy sajnáljuk városunkból való eltávozását, mivel társadalmi életünknek egyik agilis tagja volt, ki nem csak hivatalában vitta ki felebbvalóinak teljes elismerését, de künn az élelben is méltó módon allotta meg helyét. Nagyon veszt vele Udvarhelymegye közönsége is, hogy egy ily szaképzett tisztviselőjét veszíti el a földadó kataszter. Tisztelői és barátai tegnap este tiszteletére bucsu vacsorát rendeztek.

A kath. tanítóegyesület havasalyi fiókköre f. hó 12-én Székelykeresztúron gyűlést tartott, amelyen *Németh* Gyula fenyédi plebános olvasott fel a *Gregorián zenéről*. A felolvasást lapunk jövő száma hozza.

Portómentesség a földadó kataszter kiigazításánál. A pénzügyminiszter közlése, hogy a kereskedelemügyi miniszter a földadókataszter kiigazítása körül váltott levelezésekre portómentességet engedélyezett. A levelekre rá kell legyezni: „Földadókataszter kiigazítása ügyben portómentes“.

A kath. elemi iskolás fiúk Majláth püsköknél. A szent ferenczrendiek vezetése alatt álló fiúiskolák szerdán este szépen sikerült szerezni adtak Majláth gróf főpásztornak. A plebánia lakoltivei kedvesen visszhangozták az „esti dal“ ketős hang hullámain. A gondokkal terhelt főpap élvezettel hallgatta a csengő-bongó melódiát, melynek végével *Virág* Bálint V. o. t. tanulótsársai nevében szép beszédecskét mondott el sikerülten, mely után az énekkar rázendítette: „Éltesse Istenünk soká...“ A főpásztor a fiukra adta atyai áldását s örömmel nézte végig az „ős budavári“ induló akkordjaival távozó gyermekcsoportot.

A Tüztoltó-egylet ujjaszervezése. A székyudvarhelyi Tüztoltó-egylet választmánya *Csillag* József alparancsnok elnöklété mellett f. hó 15-ikén tartott ülésében az egylet modern alapokon, a társadalom bevonásával való ujjaszervezését elhatározta. Az egyesület főparancsnokává dr. *Sebés* János alispánt választották meg, ki mérnöki tudományát az egyesület javára bizonyára hathatós mértékben fogja értékesíteni.

**A borhamisítások meggátlása és meg-
torlása.** A borhamisításnak és a hamisított bor for-
galmának tilalmazásáról szóló törvény végrehajása
iránt kiadott földmívelésügyi miniszteri utasítás ki-
mondja, hogy a főszolgabírák és a szolgabírák, vá-
rosokban a rendőrkapitány, vagy helyettese, valamint
a jövedéki felügyelet alatt álló feleknél a pénzügyi
hatóságok és közegek kötelesek örködni a felett,
hogy területükön a törvény rendelkezéseiben ütköző
italokat ne készítsenek, forgalomba ne hozzanak s
egyéb kihágások se forduljanak elő s ha mégis elő-
fordulnának, azokat torolják meg. E végből az említ-
ett közegek kötelesek a pinczében és más helyiségek-
ben váratlan ellenőrzési szemlélet tartani. E rendel-
kezésre való tekintettel *Wekerle* Sándor pénzügy-
miniszter most kiadott körrendeletében arra utasítja
közégeit, hogy a borkereskedőknél, italmérőknél,
termelőknél stb. különben is gyakorolt jövedéki szem-
lék alkalmával figyelmüket a borhamisítás meggátlása
céljából szükségét ellenőrzése is terjesszék ki s ha
kihágást észlelnek, arról az illetékes közigazgatási
hatóságot haladéktalanul értesítsék.

A városi vízvezeték próbafurásaival seré-
nyen dolgoznak s a 3-ik számú kutnál már 40-ik me-
ter mélységet is elhagyták. A furógép már csillám-
palát hoz napvilágra, miből arra lehet következtetni,
hogy nemsokára kijutnak a palarétegből, mely alatt
jó vízre bizton lehet számítani.

Első áldozás a helybeli zárdatemplomban. A
szt.-Ferenczrendiek vezetése alatt álló róm. kath.
elemi iskolás fiúk ma 9 órakor ünnepélyes harang-
zugás közt körmenetileg vonulnak le az iskolából a
zárdatemplomba. Gróf *Mikes* János főesperes kezé-
ből veszik az Ur testét; a beszédet P. *Máthé* Őzséb
hitoktató tartja.

Könyvviteli tanfolyam. A helybeli ipari szak-
iskolában szervezett női könyvviteli tanfolyam,
melynek 27 látogatója volt, berekesztése f. hó 23-án
lesz d. u. 2 órakor a szakiskola elméleti tantermé-
ben. Ez alkalommal a szorgalmas látogatók bizonyít-
ványt nyernek. Érdeklődőket a zárvizsgára szívesen
lát a tanfolyam vezetősége.

Nyilvános nyugtázás. A következő sorok
közlésére kértek föl. A székelyudvarhelyi „Oltáregy-
le.“ május hó 20-ikán tartott estélyének jöve-
delme: 667 kor. 40 fill. Felülfizettek: Nagyméltó-
sági Majláth G. Károly gróf erd. püspök 20 kor.,
Soóthy Gyula a gyulafehérvári papnevelő-intézet lelki
igazgatója 10 kor., Sebesi János alispán 7 kor.,
Réffy Zoltán 4 kor., Özv. Mihálovits Béláné 1 kor.,
Dr. Válcsik Ferenczné 20 kor., Simó János 10
kor., Gáspár József 4 kor., Macskássy Ignác dr. 5
kor., P. Őzséb 1 kor., Kovács János 2 kor., Burger
Arthur 1 kor. 20 fill., Szemlér Ferencz 1 kor. 20
fill., Daróczy József 20 fill., Persián János 3 kor.,
Tamás Lajos 1 kor. 20 fill. A jószívű adakozók fo-
gadják ez uton is az Oltáregylet hálás köszönetét.

Aszfalt-járdán a szokásos tavaszi javításo-
kat most eszközölteti a vállalkozó cég. A jótállás
vége felé járunk már, amennyiben a folyó év a 9-ik
év s így még csak a jövő 1910 ben tart a jótállás,
míg 1911-ben a javítási munkálatok a várost terhe-
lik. Igen természetesen ezzel egyidejűleg megszűnik
a háztulajdonosok járdaadól fizetése is, mely lényeg-
es terhet ró rájuk. A mostani járda javítási mun-
kálatokkal kapcsolatosan *Bodó* városi főmérnök régi
hiányon is segít, amennyiben a Kőkereszt téren levő
hid járdáját a fordulóban fennebb emeltette, s így
jövőre elhárítva lesz az esős időben ott megtorlódo
viz okozta forgalmi akadály.

Homoród-fürdőt a folyó évben is házilag
fegja a tulajdonos község kezelni, mivel a bérletre
vonatkozó szerződés meghiusult. A fürdő vendéglőjét
igy *Dézszy* Antal bérelte ki, ki izletes konyhájával
megelőző években kiérdemelte a község tetszését.
Az ételek árai, mint velünk közlik, dacára az álta-
lános áremelkedéseknek, a régi jutányos árak ma-
radnak.

Uj postaügynökség. Udvarhelyvármegye
Alsósófalva községben a kereskedelemügyi miniszter
által engedélyezett postaügynökség június hó 1-én
megnyílik. Ezen postaügynökség kézbesítő kerületé-
ben Alsósófalva és Felsősófalva községek osztattak be.

Halálozás. Az állami kő- és agyagipari is-
kolának egy szorgalmas, jó tanulója, *Horváth* János
4-ik oszt. tanuló, f. hó 17-ikén életének 19-ik évé-
ben váratlanul elhunyt. A jó fiút 20-án temették el
nagy részvét mellett.

x **A mezőgazdákat** érdekelné fogja, hogy
az utóbbi két évben az impregnált répamag körül
keletkezett vita és a szakajtóban fejlődött tollharc
jelenleg mily fordulatot vett. Határozottan annak a

pártnak győzelmével végződött, mely az impregnált
répamag mellett foglalt állást. Ugyanis mint értesü-
lünk a répamag termelés hazájában Quedlinburgban
(Észak-Németország) gazdák és kereskedők kíván-
ságára „Répamagot Impregnáló vállalat“ létesült
Waegener é. Ársza cég alatt, ahol bizonyos illeték
ellenében az árdák, mint kereskedők impregnál-
tathatják répamagjaikat. Ezen a mezőgazdaságra
fontos vállalat hónapok óta van üzemben és mint
halljuk rendkívül igénybe van véve. Így tehát a
gyakorlat ismét ráczáfolt a hivatalos szürke teoriára
és az a tudomány, mely az impregnálás ellen agi-
tált, csődöt mondott. Hogyan is mondta boldogult
Pulszky: „A kutya ugat, a karaván halad.“

**Kik fizetik utadójukat az adóhivatal-
nál?** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a pénz-
ügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy azok,
kik állami adójukat közvetlen a kir. adóhivatalok-
nál fizetik, jövőben az utadójukat is ott — és nem
mint eddig, a községeknél, városoknál — fizessék.

x **Meglepően egyszerű módon** készíthetünk ma már —
hus nélkül — egy tányér kitűnő huslevest, természetes bouillon-
izzal: A „Maggi-féle husleves-koczkát“ leöntjük forró vízzel.
A koczka ára csak 6 fillér s 1 tányér (1/4 liter) kész huslevest
ad. Bevásárlásánál ügyeljünk a „Maggi“ névre és a „kereszt-
csillag“ védjegyre. Oly koczkák, melyeken ezen ismertetőjelek
nem találhatók, nem Maggi-tól valók.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan kell a fejősteheneket nyáron takarmányozni?

Irta: **Czirmes Bálint.**

Székelykeresztúr, május 21.

A tejszövetkezetekkel rendelkező kisgazdáknak
s a városokban és városok közelében lakó földmívelő
népnek, rendes körülmények között, tisztességes jö-
vedelmet és állandó keresetet nyújt a tejtermelés.
Az állattenyésztő székely kisgazdára nézve tehát
nem lehet közömbös, a fejőstehenek termelő képessége.

A tejelőszervek produktiója igen sok körülmé-
nytől van függővé téve. A megfelelő szakértelemmel
bíró praktikus gazda, a fejőstehenek táplálásánál,
gondozásánál mindig megtalálja azt a helyes utat,
amely a fejős állat legnagyobb és legjövedelmezőbb
tejtermelésére vezet. Azért hangsúlyozom a jövedel-
met, mert nem mindegy az, hogy a fejőstehenem
napi 10—15 liter tejproduktióját, ami 16 fillérjével
számítva, 1.60—2.40 korona értéknek képviselhet;
napi 1 korona, avagy 2 korona értéknek megfelelő
üzemköltséggel állíthatom-e elő? Ahol a tehének napi,
heti, vagy hónapokénti tejtermelése között feltűnő
külömböségek és nagy hullámzások mutatkoznak, ott
baj van a kréta körül s az okot a legtöbb esetben,
a nem megfelelő takarmányozásban és a hiányos gon-
dozásban találjuk meg.

A tejelőszervek legnagyobb érzékenységet akkor
mutatnak, mikor az állatnál takarmányváltoztatást
eszközölünk. Hogy ha a fejőstehen étrendjének és ét-
lapjának változtatásánál nem járunk el kellő körül-
tekintéssel és előrelátással, a fejési eredményben oly
nagy mérvű csökkenés állhat elő, amelyet csak hetek
mulva lehet rendbe hozni s amelynek csakis a gazda
zsebe adja meg az árát.

A falusi ember tejjgazdaságában, a legtöbb tej-
termelési zavar a tavaszi időszakban szokott előfor-
dulni. Nem végzek tehát felesleges munkát, hogy ha
azon tapasztalataimat, amelyeket tanuló koromban
néhai édes apám gazdaságában, később közel tíz évi
gazdatiszti praksisom alatt és egy évtizedet megha-
ladó állami szolgálatom ideje alatt szerezttem, a gaz-
daközönség okulására és tájékoztatására papírra tes-
zem és elmondom, hogy mi a teendő a tehének nyári
takarmányozásánál?

A múlt nyári silány takarmánytermés miatt,
az idén a legtöbb helyen, csak koplalva lehetett a
marhát átteleltetni, de már szerencsére elértük azt
az időt, amikor a tehének legelőre járhatnak, vagy
zöldtakarmányt kapnak és így megszűnt a szegény
állatokra nézve az inség ideje.

Igen s kisgazda, mikor a téli tartásról áttér
a nyárra, a hibát követ el, amely nemcsak a
tehén szervezete káros, hanem kárára van a tulaj-
donosnak is. Hibát követ el azáltal, ha a téli tar-
tásról hirtelen, mindegyik átmenet nélkül tér át a nyári
takarmányozásra. A téli takarmányozásnak két ne-
mét különböztetjük meg, a répanélkülit és azt, ami-
kor a tehénnek répa is jutott. Talán mondani is fe-
lesleges, hogy a két takarmányozási mód közül, az
utóbbi a helyes.

A répanélküli téli takarmányozásnál körülbelül
5—10 kgr. szénát, 4—8 kgr. szalmafélét és 1—2

kgr. abrakfélét kap a falusi kisgazda t-hene napon-
ként; vagyis az állat 14—16 kgr. száraz takarmányt
fogyaszt el napjában. A nagyobb tejtermelésre és így
a több jövedelemre számító kisgazda, az elősorolt
takarmányokon kívül, még 15—20 kgr. takarmány-
rész vagy ezen takarmányértéknek megfelelő czu-
korgyári hulladékot, etet a fejős teheneivel, minél-
fogyva tehát egy-egy tehén naponkénti átlagos takar-
mány fogyasztása 30—35 kilóra tehető.

Több irányban eszközölt és tudományos alapon
keresztülvitt pontos takarmányozási kísérletezéseknél
kitűnt, hogy egy 5—6 mázsás fejős tehén naponként
60—80 kgr. zöldtakarmányt fogyaszt el istállózás
mellett és ugyanezen súlynak megfelelő füvet használ
fel, ha legelőre jár.

A felsorolt három esetből azt látjuk, hogy télen,
répa nélkül, mintegy 15 kgr.; répával keverve 33
kgr.; füvel vagy zöldtakarmánnyal táplálva pedig 70
kgr. takarmányt emészt meg naponként egy számos
marha szervezete.

Önként értetődik, hogy az emésztő és tejelvá-
lasztó szervekre zavarólag hat, ha az olyan állatot,
amely eddig 15 illetve 33 kgr. takarmányhoz volt
szokva, ezután egyszerre 70 kgr. takarmány felvéte-
lére kényszerítjük. A nyári, nagyobb tömegű takar-
mányozás, minden átmenet nélküli, hirtelen megkez-
dése, lerontja az állatot, emésztési zavart és hasme-
nést okoz és addig apasztja a tejet, amíg a tehén
meg nem szokja a sok és új takarmányt.

A répanélküli teletetés után jobban megérzi a
tehén a hirtelen takarmányváltozást, mintha répát is
kapott és pedig nemcsak azért, mert a répával két-
szer akkora tömegű takarmányt eszik, minélfogva
tehát a teletetés ezen neme s a nyári takarmány-
fogyasztás között csekélyebb az eltérés, mintha
répát nem kapott, hanem azért is, mert míg a répa
megegyezik a zöldtakarmánnyal abban, hogy sok vi-
zet tartalmaz, addig a répanélküli teletetésnél csupán
csak száraz takarmánnyal él az állat.

Elősoroltakból látjuk, hogy a répanélküli telet-
etés után kettős okból hátrányos a nyári takarmá-
nyozásra való hirtelen átmenet; egyrészt azért, mert
ezután 3—4-szer akkora súlyú és tömegű takarmányt
eszik a tehén, mint eddig s másrészt meg azért, mert
eddig csak száraz takarmányhoz volt szokva, míg
ellenben ezután már csak nagy víztartalmu takar-
mányt fog enni.

Azt mondhatja akárki, hogy az állat a répa-
nélküli teletetésnél sem nélkülözi a vizet, sőt akkor
még többet iszik, mint amikor répát is eszik. Az
ilyen észrevételre az a válaszuk, hogy az emésztő
szervekre nem mindegy, hogy ivóvíz, vagy takar-
mányvíz foglal-e bennök helyet, mert az ivóvizet a
szervezet gyorsan felszívja és így csak igen rövid
ideig terheli a gyomrot, ellenben az olyan víz, amely
a takarmánynövény sejtjei között jut a szervezetbe,
csak apródonként szívódik fel s a bélsárba is sok
jut belőle.

A felsoroltakból tehát az következik, hogy a
téli, inkább száraz takarmányozásból, a nyári legel-
tetésre, illetve zöldtakarmányozásra, fokozatos lassu
átmenettel kell áttérni.

Tavasszal legkorábban a tehénnek adunk zöld-
takarmányt, hogy bővebben tejljen. Ezt az első zöld-
takarmányt száraztakarmánnyal, tehát széna vagy
szalmával keverve etetjük és hogy az állat ki ne
válogassa a zöldet, lehetőleg csak szecskázva adjuk
nekik.

A takarmányozási átmenet 8—10 napig tartson,
kezdetben a száraztakarmány képezi a takarmány-
keverék nagyobb részét; így eljárva, lassanként ugy
hozzászokik az emésztő szervezet az új étlaphoz, hogy
később a zöldtakarmányt már magában és szálasan
is lehet, minden utóbaj nélkül etetni. Ha azonban
a löhere és luczerna etetésnél félünk, azoknak puf-
asztó hatásától, akkor megmaradunk a száraztakar-
mánnyal való keverésnél s ha lehet, a szecskázásnál
is. A szecskázással, igen sok és jó zöldtakarmányt
megóvunk az elpocsékolástól és megtakarítunk a jövő
téli takarmányozás céljaira. Ha kevés a szalmánk és
nem jut a zöldtakarmány közé, akkor csakis fony-
nyat ott állapotban etessük a nyári takarmányt. A
jó zöldtakarmányon tartott fejős tehénnek abrakot
(korpa-, árpa vagy tengeri darát, vagy olajpogácsát)
csak akkor etessünk, ha igen jó tejelő képességével
azt megérdemli. Ha a tehének legelőre járnak, ahoz
is fokozatosan szoktatjuk, úgy, hogy eleintén reggel
száraztakarmánnyal megetetjük s ha gyenge a legelő,
ennek hiányait az istállóban pótoljuk.

**Legolcsóbb
butor bevásárlási forrás!**

Székely és Réti butorgyára

Marosvásárhely, Fötér 47. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy butorüzletünket, mely Erdély leg-szebb látványossága, egy nagyobb szabású asztalos műhellyel bővítettük ki és elvállalunk **háló, ebédlő, szalon, uriszoba, szálloda és fürdő** berendezések készítését a legjutányosabb árak mellett Oriási választék: **vas-, és rézbutorokba, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítőkben. Gyermek- kocsik és gyermekszékekben.**

Saját kárpitos műhelyünkben elvállaljuk a legfinomabb kárpitos munkák elkészítését és különösen angol bőrmunkáinkra hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét.

Angol bőrgarnitúrák 300 kor. kezdve. Elvállalunk menyasszonyi kelengyék szállítását és készséggel mutatjuk be gazdag mintagyűjteményünket. — Meghívásra minden vételkötélezzett-égnélkül személyesen oda utazunk a rendelmény felvétele végett. — Kérjük a n. é. közönség szives támogatását és vagyunk kiváló tisztelettel

Székely és Réti,
butorgyárosok.

7-30

Eladó 2 drb. eredeti szimenthali vemhes tehenem. Lina I. 4 éves, ára 240 frt. ellik julius végén, megfelelő táplálás és jó gondozás mellett napi 10—12 liter 4.5% zsirtartalmu tejért szavatolok. Lina II. 20 hónapos, (borja a Lina I-nek) ára 200 frt. november hóban fog leelleni. Mindkét állat erős csontu, nagy termetű és formás-szép fejlődésű. Megtekinthető **Czirmes Bálint** gazdasági szaktanárnál Székelykereszturon.

Sz. 322—1909. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhirrre teszi hogy a m.-vásárhelyi kir. törvényszék 1908. évi 1182. számú végzése következtében Dr. K. Bedő Sándor ügyvéd által képviselt a m.-vásárhelyi takarékpénztár rt. javára 601 K. s jár. erejéig 1908. évi december hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 1682 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, csikó, hám, szekerek, ökrök, üszök, bivalyborju, széna, szánkó, sertések, törökbuza és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sz.-udvarhelyi kir. járásbíró-ság 1908-ik évi V. 130/7. számú végzése folytán 601 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig, Patakfalván 77. sz. a. leendő megtartására 1909. évi június hó 5-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sz.-udvarhely, 1909. évi május hó 20-án.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Sz. 375—909. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirrre teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1909. évi 3251. sz. végzése folytán Dr. Szőlősi Ödön ügyvéd által képviselt Kertész Adolf javára 12000 kor. s jár. erejéig 1909. évi április hó 30 án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2728. koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, berendezések, férfi és gyermek ruhák, posztó és más szövetek, szabó üzleti kellékek, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbíró-ság 1909-ik évi V. 308/2. sz. végzése folytán 12000 kor. tőkekövetelés ennek 1909. évi április hó 21. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 325 K 86 fillérben bíróilag már megállapított, költ-

ségek erejéig, Székelyudvarhelyen Kossuth-utcz 25. sz. a. leendő megtartására 1909. évi május hó 28-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881-ik évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhely, 1908. május 16-án.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Sz. 374—1909. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102.§-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbíró-ságnak 1907. évi V. 237/1. sz. végzése következtében dr. Vass Lajos ügyvéd által képviselt Oroszhegy közbirtokossága javára 1800 K 36 fill. s jár. erejéig 1909. évi április hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1702 K 20 fillérre becsült következő ingóságok u. m. Székelyudvarhelyen Solymossy kertben épülettak, komló és szőlő karók. Oroszhegyen 213. sz. a. borju, lovak, hám, granicza és dougák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbíró-ság 1909. évi V. 237/3. számú végzése folytán 1800 35 K tőkekövetelés, ennek 1908. évi augusztus hó 17. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 447 kor. 96 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen Solymossy kertben 1989. június 1-én és Oroszhegyen 213. sz. alatt leendő megtartására 1909. június hó 2-ik napjának, mind két nap d. u. 3 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságokat az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhely, 1909. május 18-án.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Szám 1949—909. tklvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy ifj. Schwartz Testvérek budapesti bejegyzett kereskedelmi végrehajtónak, Zengliczky Károly és neje Pásztor Anna székelyudvarhelyi lakosok végrehajtást szenvedtek elleni 403 K 87 fill. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 525. sz. tjkvben A† 1. rdsz. 970/a/3. hrsz. fabázra 2400 K, a székelyudvarhelyi 600 sz. tjkvben A† 4. rdsz. 3629/1. hrsz. szántóföldből Pásztor Annát megillető B. 2. sorszámu alatti 1/4 rész jutalékra 2 K 45 fill. becsárban, mint ezennel megállapított kikiáltási árban, a székelyudvarhelyi 600. sz. tjkvben B. 6. sz. alatt foglalt kisajátítási jog feljegyzés érintése nélkül az 1909. évi június hó 3-ik napján d. e. 9 órakor a tklvi hatóság árvevő szobájában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhelyt, 1909. február 20-án.

Mihály, kir. törvszéki egyes bíró.

Szám 1861—1909 ki.

Homoródi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Oklánd, Karácsonyfalva és Homoródujfalu községekből Oklánd székhellyel rendszeresített és nyugdíjazás folytán megüresedett körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

- Javadalmazás: 1. Évi fizetés 1600 korona.
2. Lakbér 260 korona.
3. Irodai átalány 64 korona.
4. Szolgatartási átalány 54 korona.
5. Magánmunkálatokból szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. b., illetve az 1900. évi 20. t.-cz. 3. § ában előirt képesítésüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi május hó 31-ig** adják be.

A később érkező kérelmeket nem veszem figyelembe.

A 102973—1904. sz. B. M. rendeletet figyelembe fogom tartani.

A választást f. évi június 4-én d. e. 9 órakor fogom Oklánd község házában fog megtartani.

Oklánd, 1909. május 14-én.

Szabady Tivadar, főszolgabíró.

N y á r i m e n e t r e n d.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Szám 2725—909.

Arverési hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhirrre teszi, hogy a város tulajdonát képező és a Bem-utca 16. (Lázár Gábor-féle) és 17. (Minder Jenő-féle) ház szám alatt levő felépítmények a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett külön-külön épületeukiat nyilvános árverésen 1909. évi június hó 14-én d. e. 9 órakor a helyszínén el fognak adatni.

A részletes árverési feltételek alulírott nál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székelyudvarhely, 1909. május 12-én.

Gotthárd János,
polgármester.

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
616			250	ind. Székelyudvarhely érk. ^	142			544
632			306	Bikafalva	123			526
644			319	Bögöz	110			513
703			344	Nagygalambfalva	1253			457
711			403	Bethfalva	1224			427
731			416	Székelykeresztur	1216			419
748			434	Ujszékely	1147			355
802			449	évk. Héjjasfalva ind.	1132			402
	214	620	927	Brassó		144	708	
	459	937	533	ind. Héjjasfalva érk.	1122	1054	321	316
	525	1064	602	Segesvár ind.	1152	1042	310	340
	628	1123		évk. Kiskapus ind.		935	142	
				Nagyszében		1126	358	
	643	1146		ind. Kiskapus érk.		939	127	
	855	255		évk. Kocsárd ind.		747	1054	
		531		Marosvásárhely		1025	1127	
	900	307		ind. Kocsárd érk.		746	1044	
	1050	510		Kolozsvár		553	854	
	232	1109		Nagyvárad		218	415	
	730	720		✓ évk. Buapest ind.		910	820	